

12. MOBILITEIT

12.1. INLEIDING

Eenmaal de beslissing is gevallen, begint de zoektocht naar een nieuw onderdak. Tegelijk begint er ook een 'bezoektocht' van land- en lotgenoten, familie en nieuwe vrienden.

De eerste maanden in opvangcentra of kleinschalige opvanginitiatieven kunnen de vluchtelingen nog uitleg krijgen van de maatschappelijk werkers. Tijdens de inburgeringscursus krijgen ze ook de informatie over reizen en mobiliteit. Het OCMW is een volgend station om nog eens te horen hoe je het beste gebruik kunt maken van bus, tram en trein.

Toch merken vrijwilligers dat veel kennis (en vaardigheden) qua mobiliteit niet gekend zijn, (bv een retourkaartje op zich of een weekendretour met de trein)

Grenzeloze praktijk.

Vluchtelingen die grenzen oversteken moeten in het bezit zijn van een paspoort voor vluchtelingen dat ze via de provincie kunnen aanvragen. Ze moeten dit paspoort en de Belgische identiteitskaart bij de grensovergang kunnen tonen. Als nationaliteit en statuut vast staan, kunnen ze het bijzondere reisdocument aanvragen bij de provinciale paspoortdienst. Zorg dat het op tijd aangevraagd wordt.⁹⁰

12.2. PROBLEMEN

- Grenzen in Europa voelen voor veel vluchtelingen heel anders aan. Europa wordt door hen eerder als één i.p.v. een samengesteld continent beleefd. Familieleden kunnen net zo goed in het buurland als in België wonen. Binnen een of twee uur zit je in Nederland, Duitsland of Frankrijk. Zeker zijn de zomermaanden verleidelijk om iedereen te bezoeken.
- OCMW's geven echter geen toelating om langer dan 28-30 dagen (op een jaar) in het buitenland te zijn. Ze schrappen dan (een deel van) het leefloon, wat de vluchteling dikwijls pas achteraf verneemt. Dit geldt ook voor mensen die een IGO (Inkomens Garantie voor Ouderen) ontvangen.

12.3. TIPS EN DE PRAKTIJK

De bus

Mensen met een leefloon of inkomensgarantie of met Verhoogde tegemoetkoming (zie fiche verzekeringen) krijgen korting op een Buzzy Pazz of Omnipas voor twaalf maanden. Dit vervoerbewijs geeft recht op onbeperkt gebruik van alle vervoerdiensten van De Lijn. Je moet aan de vluchteling echter wel uitleggen dat het abonnement persoonlijk is en dat de Lijn enkel in Vlaanderen rijdt en dat voor de MIVB en TEC in Brussel aparte kaartjes gekocht moeten worden.⁹¹

90 Zie kruispuntmi.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal.../reisdocumenten

91 Zie rechtenverkenner.be/Pages/RechtDetail.aspx?rechtKey=518&pc=3000

De fiets.

Het bestaan van de Omnipass of Buzzypass wordt door ouders zeer gewaardeerd, maar het is ook goed hen op de hoogte te brengen van de mogelijkheid om ergens naar toe te fietsen. De meesten onder ons leren van jongs af aan fietsen, maar voor de *vluchtelingen* die in onze regio verblijven, is het vaak een nieuwe ervaring.⁹²

Praktijklessen geven veel plezier en uiteindelijk veel vrijheid. Het is bovendien gezond en goedkoop, mits een stevig slot. Vaak vraagt dit wel om lessen en wegwijsmomenten met verkeersregels. Startend op een parkeerplaats of in het park, kun je ook echt verkeersles geven en daarna met iemand stad en platteland verkennen. Het is bij uitstek een rol die vrijwilligers op zich kunnen nemen.

“Heel nuttig, want ik ken niets van die verkeersregels hier. In Syrië kennen we geen witte lijnen op de weg en hier in België staat het er vol van. Op den duur weet je niet meer waar je moet fietsen,” lacht ‘leerling’ Tallad Mulamad.

Met de trein

Voor veel vluchtelingen is het gebruik van de trein een mogelijkheid om hun nieuw gastland te verkennen en contacten te leggen met familie of met vrienden en landgenoten die ze via internet al hebben (leren) kennen. Er wordt nog heel autogericht gedacht om mensen op te zoeken, maar steeds meer mensen horen ook van landgenoten en vrienden, dat het gemakkelijker is met de trein te komen. Voor hen is dan het weekendretour een goedkope(re) mogelijkheid. Wie een verhoogde tegemoetkoming heeft via OCMW (zie ook fiche 6) of mutualiteit krijgt een verminderingskaart die het reizen veel goedkoper maakt.

Kaartjes koop je van te voren. Als je ze pas op de trein koopt is het nu serieus duurder. Je kunt dan maar beter uitleg geven hoe een kaartjesautomaat op het station werkt. Zo evident is dat niet om dat onder de knie te krijgen, ook niet voor Belgen.⁹³

Met de auto

Vaak is tewerkstelling een reden dat vluchtelingen een auto willen kopen. Ze moeten dan echter een rijbewijs bezitten en vaak nog een rijexamen afleggen. Meestal kunnen ze hun rijbewijzen niet omwisselen, maar het is altijd de moeite waard dit na te vragen. Er bestaan online heel wat gratis oplossingen om het theoretisch rijbewijs te oefenen.⁹⁴

Soms organiseert het OCMW of de VDAB ook lessen. Alle uitgaven van Wees Wegwijs zijn beschikbaar in Nederlands en Frans. Daarnaast zijn er ook publicaties in het Duits, Engels en Turks.

Er zijn ook privé initiatieven waar eventueel beroep op gedaan kan worden:

- VekaBest introduceert Speedtheorie Arabisch voor auto: het theorie-examen wordt steeds lastiger en al helemaal voor mensen die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheersen. Zij zijn immers afhankelijk van de beschikbare leermiddelen.

92 Zie vsvrijwilligers.be/pers/vluchtelingen-krijgen-fietsles

93 Zie belgianrail.be/nl

94 Zie gratisrijbewijsonline.be

VekaBest richt zich al jaren ook op anderstaligen en lanceert een Speedtheorie Autorijbewijs in de Arabische taal.

- Sommige initiatieven van Basiseducatie geven ook theoretische rijlessen zoals in Limburg.⁹⁵
- Levanto schreef het instructieboek: 'Theorie Rijbewijs B voor laaggeletterden, praktische gids voor lesgevers.' Dus ook voor lesgevers aan mensen die moeite met het Nederlands hebben ⁹⁶

95 Zie baseducatie.be/centrum-voor-basiseducatie-limino/cursus/theorie-rijbewijs-b

96 Zie boek.be/boek/theorie-rijbewijs-b-voor-laaggeletterden-praktische-gids-voor-lesgevers